

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Alberto Alava Martinez Txato

*Ermua, Bizkaia
(1951)*

Aurkibidea

Biografia

Alberto Alava, Donostian jaio zen 1951an. Bizitza Ermua eta Eibarren artean eman duen ere, bera ermuarra sentitzen da. Armeria Eskolan ikasi zuen. Euskadiko Mugimendu Komunistako militantea da gaztetatik eta taldearen nondik norakoez (ideiak, filosofia, ekintzak, bilakaera...) 60-80. hamarkadetako Eibarko egoera politiko eta sozialaz hitz egin du.

Ego Ibarra Batzordearen (Eibarko Udala) "60ak eta Trantsizioa Eibarren: 1968-1980" proiektuaren baitan egin da elkarrizketa

Zintak

ERM-235

- **Proiektua:** 60ak eta Trantsizioa Eibarren: 1968-1980
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 2022-08-04
- **Iraupena:** 81 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Etxeko giro politikoa: antifrankista eta langile-mugimenduaren aldekoa

- **Erref:** ERM-235/002
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:01:05. **Bukatu:** 00:03:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Etxean gazteleraniaz egiten zuten. Gurasoak errepublikanoak ziren. Aita, milizianoa izan eta etxean giro politikoa nabaria zen. Antifrankistak eta langile-mugimenduaren aldekoak.

2. Aita, komunisten Batailoi Larrañagan miliziano

- **Erref:** ERM-235/003
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:03:18. **Bukatu:** 00:04:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra aurretik, aita gaztetan anarkista zen eta alderdi komunistara aldatu zen. Gerran, komunisten Batailoi Larrañagan borrokan egon zen. Ihes egiten saiatu zen arren, kartzelan sartu zuten.

3. PCE-ko militantea 17 urterekin

- **Erref:** ERM-235/004
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:04:51. **Bukatu:** 00:07:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak

Laburpena:

Hogeita bost urterekin, Ermutik Eibarrera doa bizitzera baina ordurako PCE-ko militantea zen. Nola sartu zen. PCE-en apurketa asko egon ziren eta bera, Komunistak alderdira pasatu zen.

4. ETAREN V. ASANBLADA; ETA BERRI; EUSKADIKO MUGIMENDU KOMUNISTA (EMK)

- **Erref:** ERM-235/005
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:07:40. **Bukatu:** 00:09:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskal gatazka
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

ETA-ren V. asanbladaren ondoren, lehenengo apurketa eman zen. Gai sozial eta langile-mugimenduarekin gehiago lotutakoek "ETA Berri" sortu zuten (Patxi Iturrioz, Eugenio del Rio...) eta handik "Komunistak". Urtebetera, "Komunistak", Euskadiko Mugimendu Komunista-EMK bilakatu zen.

5. Euskadiko Mugimendu Komunista (EMK)

- **Erref:** ERM-235/006
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:09:25. **Bukatu:** 00:10:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

PCE-tik ateratako talde txiki batzuen artean batasun bat sortzea planteatu zen eta EMK-k asko bultzatu zuen ekintza.

6. EMK eta maoismoa

- **Erref:** ERM-235/007
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:10:51. **Bukatu:** 00:14:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak

Laburpena:

EMK-ko kideak oso "ideologizatuak" zeuden. Batzuk marxistak ziren, besteak leninistak, maoistak... Txina eta Errusiaren apurketarekin, Txinaren alde jarri ziren. Maoismoa.

7. EMK beti gizarte mugimenduekin: borondatezko lana

- **Erref:** ERM-235/008
- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:14:02. **Bukatu:** 00:18:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

EMK-ren oinarri nagusienak: batasuna lortzea eta beraien ideologiari bueltak ematea. Beti ekimen sozialetan sartuta egon ziren, hasieran langile-mugimenduekin eta ondoren feminismoarekin ekologiarekin, antinuklearismoarekin, soldaduskaren aurkako ekimenekin... Denbora, lan eta diru guztia mugimenduan inbertitu izan dute. Borondate handikoak izan dira. Haien bizitza beti zegoen mugimenduari begira.

8. EMK-ren gaur egungo ildoak

- **Erref:** ERM-235/009
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:18:02. **Bukatu:** 00:20:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Atzera begira, mugimendua oso ideologizatu zegoen eta ekimen batzuk ez ziren demokratikoak. Azkenengo urteetan, EMK-ren helburua giza eskubideen alde borrokatzea eta demokrazian sakontzea izan da.

9. Euskal Mugimendu Komunistaren aktibismo kulturala

- **Erref:** ERM-235/010
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:20:45. **Bukatu:** 00:24:22

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Komunisten irakurgai nagusiak beti Marx eta Engels izan dira. Ildo komunistako irakurketak ez ezik, musika, poesia, eleberri eta bestelakoak oso garrantzitsuak ziren ere. Lorca, Neruda, Ez dok Amairu, Oskorri...

10. Erregimenaren aurka borrokatzeko borondate handia

- **Erref:** ERM-235/011
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:24:22. **Bukatu:** 00:25:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Erregimenaren kontra zeuden guztiak klandestinitatean lan egiten zuten, panfletoak egiten zituzten, bilerak... Alderdi ezberdinek elkarrekin lan egiten zuten manifestazioak eta ekitaldiak prestatzeko. Gazte asko zeuden erregimenaren kontrako mugimenduan sartuta eta inplikazioa eta borondatea handiak ziren.

11. Klandestinitatean erregimenaren kontra

- **Erref:** ERM-235/012
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:25:51. **Bukatu:** 00:28:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)
- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak

Laburpena:

Politikoki ez ziren ezagunak, baina jendearengana heltzen saiatzen ziren (kalean, unibertsitateetan, lantegietan...). Klandestinitatean biltzen ziren. Segurtasun-arau batzuk zituzten harrapatuak ez izateko.

12. EMK Zirkus, Bilboko Txosnak...

- **Erref:** ERM-235/013
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:28:30. **Bukatu:** 00:32:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

EMK Zirkus, hauteskunde garaian jende gehiagorako zabaltzeko ekimena izan zen. Umorea erabiltzen zuten. Bilboko jaietan, EMK-ren beste ekimen batzuk: txosnak, Txomin Barullo...

13. EMK-ko kideak, "españolistak"

- **Erref:** ERM-235/014
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:32:04. **Bukatu:** 00:33:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

ETA-ren V. asanblada hartatik irten zen talde berria, espainolizatzen joan zen hasieratik. EMK-ko kideak beraz, horrela identifikatzen zituzten ezker abertzalekoek.

14. EMK-ren bilakaera eta amaiera

- **Erref:** ERM-235/015
- **Iraupena:** 0:04:34. **Hasi:** 00:33:13. **Bukatu:** 00:37:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak

Laburpena:

EMK, LKI-rekin (Nazionarteko Liga Komunista) batu zen eta gero, Zutik alderdia sortu zuten. Hogei bat urtetataro desegin zen. Arrazoiak. Gizarte-mugimendu batzuek interesa galtzen hasi ziren ere. Feminismoaren kasuan, interesa handitzen joan da urteetan, baina gainontzeko arloetan (ekologismoa, soldaduska...) ez.

15. Euskadiko Ezkerraren sorrera, lehenengo hauteskundeetan

- **Erref:** ERM-235/016
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:37:47. **Bukatu:** 00:41:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

EMK sortu zenean, ezkerreko partiduen batasuna lortu nahi zuten eta lehenengo hauteskunde demokratikoetarako Euskadiko Ezkerra alderdia sortu zuten, ETA p.m. (edo EIA)-rekin batera. Gerora, Euskadiko Ezkerrak beste ildo bat hartu zuen. EMK-k ezker abertzaleentzat botoa askotan eskatzen zuten arren, espainolizatzen hartuak ziren beti.

16. Komunistak oso ideologizatuak zeuden

- **Erref:** ERM-235/018
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:42:44. **Bukatu:** 00:46:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Estatu mailan PCE zen komunisten oinarria. Hortik kanpo, talde txiki asko zeuden eta denek nahi zuten "komunista puruak" izan. Oso ideologizatuak zeuden. Frankismoaren amaierarekin gehienak desagertu egin ziren.

17. Francoren heriotzarekin, erakunde askoren krisia heldu zen

- **Erref:** ERM-235/020
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:46:46. **Bukatu:** 00:49:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Frankismoarekin bukatzeko iraultza egin behar zutela uste zuten. Franco hil zenean, jende asko mugimenduetatik atera zen. Krisiak egon ziren erakunde askotan.

18. Franco eta gero zer?

- **Erref:** ERM-235/021
- **Iraupena:** 0:04:26. **Hasi:** 00:49:33. **Bukatu:** 00:53:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Francoren heriotzak utzi zuen trantsizioarekin ez zeuden ados, frankismoaren egitura eta pertsonak oraindik hor zeudelako. EMK-ren helburua haiekin amaitzea zen. Frankismo garaian PCE erresistentzia handia izan arren, trantsizioko 1. emaitza txarrak lortu zituen. EMK eta ezker abertzalea, trantsizio eredu horretatik kanpo geratu ziren.

19. Euskal gatazka

- **Erref:** ERM-235/022
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:53:59. **Bukatu:** 00:56:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskal gatazka
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

ETA eta 80. hamarkadan zeuden beste talde armatu txikien ekintza armatuen kontra zeuden. Politikoki eta sozialki lan egin nahi zuten. Hipercor, Miguel Angel Blanco...

20. 80-90. hamarkada: Drogak eta polizia

- **Erref:** ERM-235/024
- **Iraupena:** 0:04:05. **Hasi:** 00:59:15. **Bukatu:** 01:03:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

80-90. hamarkadetan egon zen drogaren arazoa. Drogak sartzearena estatuko estrategia izan ote zen edo ez. Eibarren, Elgoibarren...

21. EMK-ren lanaren hausnarketa

- **Erref:** ERM-235/027
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 01:07:38. **Bukatu:** 01:10:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Politikoki egindako lanari buruzko hausnarketa. Demokraziaren alde zerbait egin zuten, baina ez du uste oso nabarmenak izan zirenik. Zaila da gizartearengana heltzea, baina ekimen batzuk hobeto atera ziren (NATO).

22. EMK-ren ekimen deigarriak

- **Erref:** ERM-235/029
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 01:11:02. **Bukatu:** 01:13:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

EMK ez zen talde handia bat baina fama asko zuten, propaganda eta ekitaldi deigarriak egiten zituztelako. Behin, Eibarko San Andres elizan goizeko 6etan pankarta handi bat zintzilikatu zuten kanpandorretik.

23. Otsailaren 23ko estatu-kolpea

- **Erref:** ERM-235/030
- **Iraupena:** 0:04:17. **Hasi:** 01:13:00. **Bukatu:** 01:17:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Otsailaren 23a nola gogoratzen duen. Ez zuten espero horrelakorik eta Eibarren, asanblada bat antolatu zuten egun hartan. Militarrek edo guardia zibila haien bila joango ote ziren beldurrez, eta momentu hortan irratira joan ziren manifestu bat irakurtzera. Badaezpada, gau hortan askok ez zuten beraien etxean lo egin.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-09

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com